

Valtioneuvoston periaatepäätös meripolitiikan toimenpideohjelmasta

VALTIONEUVOSTON JULKAISUJA 2022:42

vn.fi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Valtioneuvoston julkaisu 2022:42

Valtioneuvoston periaatepäätös meripolitiikan toimenpideohjelmasta

Valtioneuvosto Helsinki 2022

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvosto

CC BY-NC-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-383-910-6

ISSN pdf: 2490-0966

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2022

Valtioneuvoston periaatepäätös meripolitiikan toimenpideohjelmasta

Valtioneuvoston julkaisu 2022:42

Julkaisija Valtioneuvosto

Yhteisötekijä Valtioneuvoston kanslia

Kieli suomi

Sivumäärä 45

Tiivistelmä

Valtioneuvoston 3.3.2022 tekemällä periaatepäätöksellä Suomen meripolitiikan toimenpideohjelmasta kehitetään, koordinoidaan ja toimeenpannaan Suomen meripolitiikkaa, toteutetaan hallitusohjelman meripolitiikkaan liittyviä tavoitteita sekä edistetään EU:n meripolitiikan toimeenpanoa Suomessa. Meripolitiikan toimenpideohjelman kärjiksi on valittu merten suojele, meriklusteri ja merellinen tuotanto. Toimenpideohjelma sisältää yhteensä 44 toimenpidettä kaikista toimenpideohjelman kärjistä.

Meripolitiikan toimenpideohjelma perustuu vuonna 2019 tehtyyn valtioneuvoston periaatepäätökseen meripolitiikan linjauksista. Toimenpideohjelma koostuu toimista ja toimenpiteistä, joilla pyritään toteuttamaan meripolitiikan linjausten keskeisiä tavoitteita ja toimeenpanemaan EU:n meripolitiikkaa soveltuvin osin.

Työtä ohjasi valtioneuvoston kanslian 10.1.2020 asettama eri ministeriöitä edustava meripolitiikan ohjausryhmä. Toimenpideohjelmasta pyydettiin lausuntoja 16.6.–16.8.2021. Ohjausryhmän kokoonpano on esitetty julkaisun lopussa.

Asiasanat

meripolitiikka, meret, meriensuojelu, merenkulku, meriteollisuus, kalatalous, kestävä kehitys, logistiikka, meriklusterit, energiantuotanto, matkailu, digitalisaatio, huoltovarmuus, kansainväliset sopimukset, ilmastonmuutos

ISBN PDF 978-952-383-910-6

ISSN PDF 2490-0966

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-910-6>

Statsrådets principbeslut om ett åtgärdsprogram för havspolitik

Statsrådets publikationer 2022:42**Utgivare** Statsrådet**Utarbetad av** Statsrådets kansli**Språk** finska**Sidantal**

45

Referat

Genom statsrådets principbeslut av den 3 mars 2022 om ett åtgärdsprogram för Finlands havspolitik samordnas och genomförs Finlands havspolitik, förverkligas de mål i regeringsprogrammet som gäller havspolitik och främjas genomförandet av EU:s havspolitik i Finland. Som prioriterade områden i åtgärdsprogrammet för havspolitik har man valt skyddet av haven, det maritima klustret och den maritima produktionen. Åtgärdsprogrammet innehåller sammanlagt 44 åtgärder från alla de prioriterade områdena i åtgärdsprogrammet.

Åtgärdsprogrammet för havspolitik baserar sig på statsrådets principbeslut om riktlinjer för Finlands havspolitik från 2019. Åtgärdsprogrammet för havspolitik består av åtgärder som syftar till att nå målen med riktlinjerna för havspolitik och genomföra EU:s havspolitik i tillämpliga delar.

Arbetet leddes av den av statsrådets kansli den 10 januari 2020 tillsatta styrgruppen för havspolitik som representerar olika ministerier. Utlåtanden om åtgärdsprogrammet kunde lämnas in 16.6–16.8.2021. Styrgruppens sammansättning presenteras i slutet av publikationen.

Nyckelord

havspolitik, hav, havsskydd, sjöfart, marinindustri, fiskeri, hållbar utveckling, logistik, havskluster, energiproduktion, turism, digitalisering, försörjningsberedskap, internationella avtal, klimatförändringen

ISBN PDF 978-952-383-910-6**ISSN PDF**

2490-0966

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-910-6>

Maritime Policy Action Plan

Publications of the Finnish Government 2022:42**Publisher** Finnish Government**Group author** Prime Minister's Office**Language** Finnish**Pages**

45

Abstract

The Government Resolution of 3 March 2022 on Finland's Maritime Policy Action Plan develops, coordinates and implements Finland's maritime policy, implements the objectives of the Government Programme related to maritime policy, and promotes the implementation of the EU's maritime policy in Finland. The key priorities selected for the action plan are the protection of the seas, the maritime cluster, and marine production. Within these priority areas, the action plan includes a total of 44 measures.

The Maritime Policy Action Plan is based on the Government Resolution on Maritime Policy, adopted in 2019. The Maritime Policy Action Plan consists of actions and measures that together seek to attain the key objectives set out in the guidelines and implement the maritime policy of the EU, where applicable.

The work was led by a steering group on maritime policy with representatives of different ministries, appointed by the Prime Minister's Office on 10 January 2020. Comments on the action plan were collected from 16 June to 16 August 2021. The composition of the steering group is presented at the end of the publication.

Keywords

maritime policy, seas, marine protection, shipping, maritime industry, aquaculture, fisheries, sustainable development, logistics, maritime clusters, energy production, tourism, digitalisation, security of supply, international agreements, climate change

ISBN PDF 978-952-383-910-6**ISSN PDF**

2490-0966

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-910-6>

Sisältö

Kuvaluettelo	8
1 Johdanto	9
2 Toimenpiteet	12
2.1 Merten suojele	13
2.1.1 Meripolitiikan linjausten toimi I/1. Vaikuttaminen valtamerten ympäristönsuojeluun liittyvän kansainvälisen oikeudellisen kehikon vahvistamiseksi	14
2.1.2 Meripolitiikan linjausten toimi I/2. Kansainvälisten valtameriin liittyvien sopimusten toimeenpanon vahvistaminen	15
2.1.3 Meripolitiikan linjausten toimi I/3. Aktiivisen ja määrätietoisin vaikuttamisen lisääminen ...	18
2.1.4 Meripolitiikan linjausten toimi I/4. Merentutkimusinfrastruktuurin kehittäminen ja tutkimuksen valmiuksien kehittäminen globaaliin suuntaan	18
2.1.5 Meripolitiikan linjausten toimi I/5. Suomalaisen ratkaisuosamisen ja palvelujen paketointi ja viennin tuki	20
2.2 Meriklusteri, merilogistiikka	23
2.2.1 Meripolitiikan linjausten toimi II/1 Huipputehokkaan logistiikan edellytysten edistäminen globaalisti: henkilöt, tavarat ja data liikkuvat vapaasti, turvallisesti, sujuvasti ja puhtaasti, toimi II/4. Logistiikan taloudellisten ekosysteemien kehittymisen tukeminen, toimi II/5. Luodaan Itämerestä autonomisen meriliikenteen kansainvälinen test bed -alue edistämään meriliikenteen kehitystä, toimi II/6. Vakaiden ja ennakoitavien toimintaedellytysten luominen ja toimi II/7. Digitalisaation edistäminen logistisessa ketjussa.	24
2.2.2 Meripolitiikan linjausten toimi II/2. Vähäpäästöisen operoinnin edistäminen	27
2.2.3 Meripolitiikan linjausten toimi II/3. Huoltovarmuuden sekä turvallisen ja sujuvan logistiikan takaaminen kaikissa olosuhteissa	29
2.3 Meriklusteri, meriteollisuus	31
2.3.1 Meripolitiikan linjausten toimi III/1. Vaikuttaminen tasavertaisen kilpailun edellytysten ja pelisääntöjen kehittämiseen kansainvälisesti merkittävillä foorumeilla (IMO, WTO, OECD) ja EU:ssa	32
2.3.2 Meripolitiikan linjausten toimi III/2. Meriklusterin toimintaympäristön kehittäminen ja globaalien mahdollisuuksien hyödyntämisen tukeminen ja toimi II/5. Luodaan Itämerestä autonomisen meriliikenteen kansainvälinen test bed -alue edistämään meriliikenteen kehitystä	33
2.3.3 Meripolitiikan linjausten toimi III/3. Meriklusterin yhteistyön, uudistumisen ja innovaatioiden kehittämisen tukeminen	34
2.3.4 Meripolitiikan linjausten toimi III/4. Kehitetään toimia osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi	36

2.3.5	Meripolitiikan linjausten toimi III/5. Varmistetaan maanpuolustuksen kannalta kriittisten teknologioiden saatavuuden turvaaminen kaikissa olosuhteissa	37
2.4	Merellinen tuotanto	38
2.4.1	Meripolitiikan linjausten toimi IV/1. Kestävän vesiviljelytuotannon kehittäminen globaalikontekstissa	39
2.4.2	Meripolitiikan linjausten toimi IV/2. Panostus tutkimus- ja kehitystoimiin	40
2.4.3	Meripolitiikan linjausten toimi IV/3. Energiatuotanto	41
2.4.4	Meripolitiikan linjausten toimi 4. Kestävä merellinen virkistyskäyttö ja matkailu	42
3	Toimenpideohjelman valmistelusta vastanneen ohjausryhmän kokoonpano	45

KUVALUETTELO

Sivu	Kuvaajan nimi
Kansi	Pexels
10	HaminaKotka Satama Oy
13	Rajavartiolaitos
23	Wasaline
31	Meyer Turku/Lavea Media
38	Suomen Tuulivoimayhdistys ry

1 Johdanto

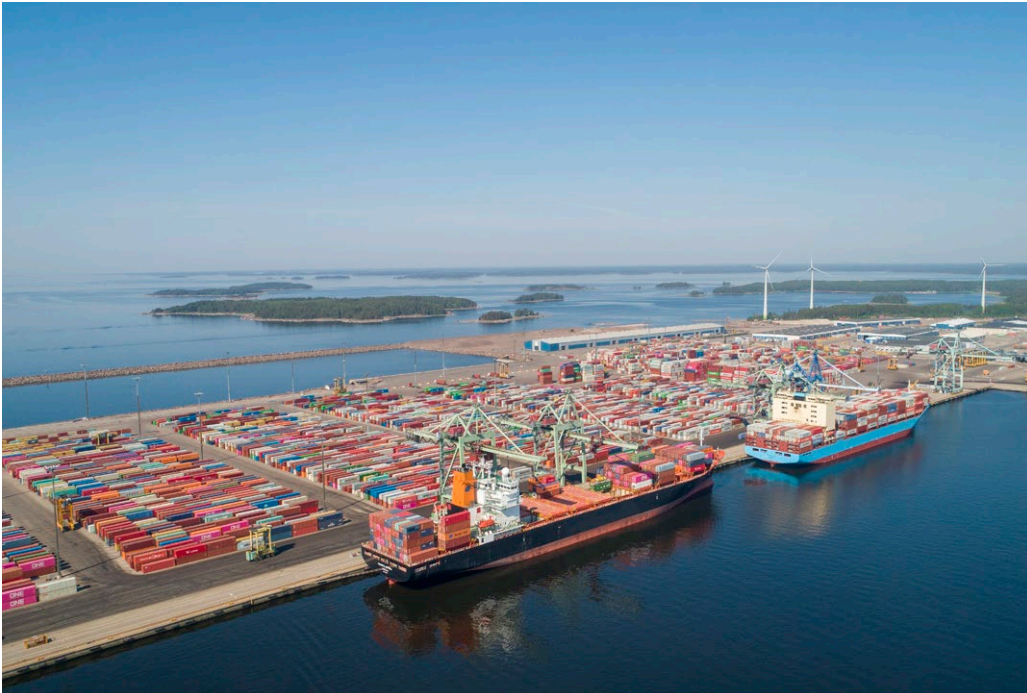
Meri on ihmiskunnan yhteinen voimavara ja elannon lähde. Se peittää 71 % maapallon pinta-alasta. Valtamerien pinta-alasta kaksi kolmannesta on valtioiden kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolista yhteistä aluetta. Meriympäristöön kohdistuu jatkuvasti yhä enemmän paineita kuten ilmastonmuutoksesta johtuva lämpeneminen ja happamoituminen, luontokato, roskaantuminen, rehevöityminen, öljy- ja kemikaalionnettomuudet, rakentaminen merellä ja rannikoilla, lisääntyvä kilpailu luonnonvaroista ja ylikalastus. Meillä on yhteinen vastuu Itämeren lisäksi kaikkien merialueiden suojelusta.

Valtameret ja meret tarjoavat myös suuria mahdollisuuksia kestäväälle siniselle taloudelle. Meriklusteri on Suomessa merkittävä taloudellinen toimija. Se koostuu meriteollisuudesta, merenkulkuelinkeinoista ja satamatoiminnoista, sen liikevaihto oli ennen koronaviruspandemiaa yli 14 miljardia euroa ja se työllisti yhteensä noin 50 000 henkilöä (2019). Meret ovat globaalisti tärkein kuljetusväylä: yli 80 % maailman kuljetusten volyymista toteutetaan meritse ja merikuljetusten määrän ennustetaan kasvavan. Suomelle merikuljetukset ovat elintärkeitä, sillä Suomen tavaraviennistä noin 90 % ja tavaratuonnista noin 80 % kulkee meritse.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä Suomen meripolitiikan linjauksista päätettiin, että Suomi kehittää meripolitiikasta selkeän vahvuusalueen. Linjauksissa määriteltiin Suomen Itämereltä valtamerille ulottuvan meripolitiikan painopisteet.

Meripolitiikan linjausten visiossa Suomi vaikuttaa globaalisti ja tuottaa ratkaisuja siihen, että meriluonnonvarojen käyttö on kestävä, meriympäristön tila on hyvä ja ilmastonmuutos ei ylitä valtamerien kestävyyskykyä. Suomella on korkeatasoinen meriosaaminen ja innovatiivinen, jatkuvasti menestyvä meriklusteri sekä toimiva että turvallinen ja ympäristövastuullinen logistiikka.

Meripolitiikan toimenpideohjelma on laadittu meripolitiikan linjausten pohjalta ja se koostuu toimista ja toimenpiteistä, jotka yhdessä pyrkivät toteuttamaan meripolitiikan linjausten keskeisiä tavoitteita ja toimeenpanemaan EU:n meripolitiikkaa soveltuvin osin. EU:n meripolitiikka on merkittävässä kehitysvaiheessa. Sen keskiössä on kestävä sinisen talouden kehittäminen ja valtamerien ja merien suojelu. Meriliikenteen osalta EU on jo vuosia pyrkinyt vähentämään merenkulun päästöjä ja edistämään Suomelle tärkeää lähimerenkulkua.

Toimenpideohjelman keskeiset kärjet ovat merten suojeleminen, meriklusteri, johon kuuluu myös merilogistiikka, ja merellinen tuotanto. Merten suojeleminen ja kestävä käyttö yhteensovittamisessa EU:n merialuesuunnitteludirektiiviin perustuvalla koordinoitulla merialuesuunnittelulla on keskeinen rooli. Meriluonnonvarojen käyttöä voidaan pitää kestäväenä, kun se ei heikennä meriympäristön tilaa tai uhkaa meriluonnon elinvoimaisuutta eikä lajien ja luontotyyppien monimuotoisuutta, ja meriympäristön tila on hyvä.

Valtioneuvoston kanslia asetti 10.1.2020 eri ministeriöitä edustavan ohjausryhmän valmistelemaan meripolitiikan toimenpideohjelman laatimista ja koordinoimaan kansallista meripolitiikkaa. Ohjausryhmä on ottanut huomioon ne selonteot, strategiat ja toimenpideohjelmat, joilla on yhtymäkohtia meripolitiikkaan. Tässä asiakirjassa linjataan keskeiset toimet, joita ministeriöt sitoutuvat toteuttamaan vastuualueillaan siinä määrin, kuin se on niiden resurssien puitteissa mahdollista, hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan myös EU:n hankerahoitusta. Rahoitusta vaativat toimenpiteet käsitellään ja niistä päätetään erikseen osana julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarviokäsittelyä.

Turvallinen toimintaympäristö ja sen takaaminen kaikissa olosuhteissa on toiminnan perusedellytys. Itämeren alueen turvallisuutta sekä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamista käsitellään valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa (2020), valtioneuvoston puolustusselonteossa (2017) sekä valtioneuvoston periaatepäätöksessä yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta (2017).

Itämeren tilan parantaminen ja suojele ovat selkeitä tavoitteita hallitusohjelmassa. Itämeren suojeleun ja tilan parantamista ei pääsääntöisesti ole käsitelty tässä toimenpideohjelmassa, sillä niitä käsitellään Suomen vesien- ja merenhoidon toimenpideohjelmissa, EU:n Itämeristrategiassa (EUSBSR) sekä HELCOM:in Itämeren suojeleun toimenpideohjelmassa (BSAP). Toimenpideohjelma täydentää näitä toimia erityisesti globaalilla tasolla.

YK:n on julistanut vuodet 2021–2030 merentutkimuksen vuosikymmeneksi (UN Decade of Ocean Science for Sustainable Development). Valtioneuvoston kanslia on asettanut ohjausryhmän, jonka tehtävänä on laatia ehdotus kestävää kehitystä tukevasta YK:n merentutkimuksen vuosikymmenestä Suomessa ja koordinoia sen toteuttamista.

Covid-19-pandemia on vaikuttanut merkittävästi meripolitiikan eri sektoreihin ja erityisesti matkailuun, meriliikenteeseen ja satamiin. Merkittäviä vaikutuksia on ollut myös meriteollisuuden toimintaan ja lisää vaikutuksia on odotettavissa taannehtivasti. Tässä toimenpideohjelmassa ei ole koronaviruksen aiheuttaman talouskriisin välittömiä torjuntatoimia. Päätöksiä niistä on tehty lisäämällä sekä Business Finlandin, että ELY-keskusten rahoitusta vuoden 2020 lisätalousarviossa, korottamalla Finnveran rahoitusvaltuuksia, pääomittamalla Suomen Teollisuussijoitus Oy:n pääomistusta, ottamalla käyttöön toimialasta riippumaton kustannustuki ja säätämällä useita verotukseen liittyviä helpotuksia.

Merenkulkua on tuettu myös väylämaksun puolituksen jatkamisella, ns. miehistökilain väliaikaisella muutoksella sekä Huoltovarmuuskeskuksen ja Liikenne- ja viestintäviraston tuella ulkomaankaupalle keskeisen liikenteen tukemiseksi asettamalla julkisen palvelun velvoitteen välttämättömäksi tunnistetuille matkustaja- tai rahtialusreiteille sekä valtiovarainministeriön lainatakausohjelmalla varustamoyhtiöille huoltovarmuuskriittisen rahtiliikenteen liikennöintiin ja ylläpitämiseen.

2 Toimenpiteet

Ehdotetut 44 toimenpidettä on jäsennetty Meripolitiikan linjausten mukaisesti neljään teemaan: merten suojelu, meriklusteri/merilogistiikka, meriklusteri/meriteollisuus ja merellinen tuotanto. Toimenpiteet on edelleen jaettu teemoittain meripolitiikan linjausten mukaisiin toimiin.

2.1 Merten suojelu

2.1.1 Meripolitiikan linjausten toimi I/1. Vaikuttaminen valtamerten ympäristönsuojeluun liittyvän kansainvälisen oikeudellisen kehikon vahvistamiseksi

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
1 Turvataan kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden hyvinvointi	Kunnianhimoisen täytäntöönpanosopimuksen aikaansaaminen YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisuudessa koskien kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä sekä sopimuksen tehokas toimeenpano arktisilla merialueilla.	Sopimusta neuvottelevan hallitustenvälisen konferenssin 4. istunto keväällä 2020 jouduttiin lykkäämään covid-19-pandemian vuoksi ja on tarkoitus pitää maaliskuussa 2022. Pyrkimyksenä on saada aikaan EU:n sisältötavoitteita vastaava sopimus ja neuvottelujen saaminen päätökseen vuonna 2022.	Pidetään yllä sopimusneuvottelujen korkea kunnianhimon tasoa osana EU:ta. Toimitaan aktiivisesti sopimuksen alueellista toimeenpanoa koskevan ratkaisun löytämiseksi ja tehokkaaksi toimeenpanoksi arktisilla merialueilla, erityisesti Arktisen neuvoston kautta.	Virkatyönä (sopimusneuvottelut), IBA-rahoitus (alueellista toimeenpanoa tukevat keskustelut ja niihin mahdollisesti linkittyvä hanke Arktisessa neuvostossa).	UM, YM
2 Vähennetään meriin päätyviä muovi- ja mikro muovipäästöjä globaalisti	Vaikutetaan aktiivisesti siihen, että YK:n ympäristökokous UNEA päättää vaikuttavista toimista muovipäästöjen hillitsemiseksi ja parantaa niihin liittyvää globaalia hallintoa, päättäen käynnistää neuvottelut globaalista muovisopimuksesta. Edistetään aktiivisesti Arktisen neuvoston vuoden 2018 muovi- ja mikrooskastrategian toteuttamista.	Globaalin muovisopimuksen neuvottelut aloitetaan vuonna 2022. Arktisen neuvoston muovi- ja mikrooskastrategian toimintaohjelman ja monitorointisuunnitelman toimeenpano.	Vaikutetaan globaalin hallintakehikon kehittämiseen EU:n sekä pohjoismaisen että arktisen yhteistyön kautta. Edistetään muoviongelman ratkaisemista tukevien skaalattavien keksintöjen ja konseptien luomista sekä vientiä. Tehdään yhteistyötä mm. afrikkalaisten kumppanien kanssa, esim. UNEA:ssa. Tuetaan Arktisen neuvoston työryhmien työtä meriroskakysymyksissä toimintaohjelman mukaisesti.	Virkatyönä.	YM, UM, TEM, SYKE, LVM

2.1.2 Meripolitiikan linjausten toimi I/2. Kansainvälisten valtameriin liittyvien sopimusten toimeenpanon vahvistaminen

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
3 Edistetään globaalien 30%:n mertensuojelutavoitteen hyväksymistä ja tehokasta hallinnointia	Vaikutetaan kansainvälisiin sopimusneuvotteluihin ja tuodaan tavoitetta esiin viestinnällisesti, kahdenvälisissä tapaamisissa sekä osana Global Ocean Alliance- ja Blue Leaders-ryhmien toimintaa.	Prosentuaalista tavoitetta koskeva sitoumus tehdään YK:n biodiversiteettisopimus CBD:n puitteissa vuoden 2022 aikana. Tehokasta hallinnointia koskevaa tavoitetta edistetään lisäksi UNCLOS:n alaisissa BBNJ-neuvotteluissa.	Suojelualueiden ohella kehitetään erilaisia keinovalikoimia tavoitteen toteuttamiseksi esimerkiksi OECM-konseptin (Other Effective Area Based Conservation Measures) kautta. Kehitetään keinoja arvioida suojelun tehokkuutta ja jaetaan tuloksia kansainvälisissä yhteyksissä. Huomioidaan mahdollisuudet yhteistyöhön afrikkalaisten kumppanien kanssa relevanteilla foorumeilla.	Virkatyönä, IBA-rahoitus, Life-rahoitus, UM:n kehitysyhteistyörahoitus.	YM, UM, SYKE
4 Tunnistetaan arktisten merialueiden suojelutarpeet ja perustetaan kattava suojelualueverkosto	Arktisessa neuvostossa toteutetaan suojelutarvetta koskeva selvityshanke vuosina 2021–2023, jonka jälkeen pyritään etenemään suojelualueverkoston perustamista koskeviin neuvotteluihin. OSPAR:n arktista suojelualuetta koskeva keskustelu aloitettiin vuoden 2021 ministerikokouksessa ja suojelualueista pyritään saamaan poliittinen yhteisymmärrys vuonna 2022.	Arktisessa neuvostossa toteutetaan suojelutarvetta koskeva selvityshanke vuosina 2021–2023, jonka jälkeen pyritään etenemään suojelualueverkoston perustamista koskeviin neuvotteluihin. OSPAR:n arktisista suojelualueista pyritään saamaan poliittinen yhteisymmärrys vuonna 2022.	Vaikutetaan aktiivisesti suojelualueverkoston perustamiseksi Arktisessa neuvostossa ja OSPAR:ssa käytävien keskustelujen kautta. Arktisessa neuvostossa panostetaan erityisesti keskusteluihin SAO-based Marine Mechanismissa ja PAME-työryhmässä, erityisesti MPA-tematiikan osalta. Tuetaan PAME-sihteeristön toimintaa, sekä osallistutaan Central Arctic Ocean Synthesis -raportin laadintaan.	Virkatyönä, IBA-rahoitus.	YM, UM, LVM (Traficom)

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
5 Turvataan merenpohjan hyvinvointi kaivannaistoimintaa koskevalla sääntelyllä	Edistetään merenpohjan suojelua ja kestävää käyttöä kaikilla foorumeilla.	Jatkuvaa toimintaa.	Osallistutaan kansainvälisen merenpohjajärjestön (International Seabed Authority, ISA) toimintaan, tarkoituksena turvata syvänmerenpohjan suojelu ja kestävä käyttö. Itämerellä huomioidaan aluevalvontalain säädökset aluevesillä ja tiedostetaan, että merenpohjatiedon tarkkuudella on merkitystä maanpuolustukselle, eli kansalliselle turvallisuudelle. Tunnistetaan merenpohjan suojelun ja kestävä käytön kysymykset myös arktisessa yhteistyössä. Parannetaan merenpohjaan liittyvää tietopohjaa.	Virkatyönä, IBA-rahoitus (arktiset alueet), kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus, Blueinvest-rahoitus.	UM, YM , TEM, PLM, GTK, SYKE
6 Edistetään merta koskevia kestävän kehityksen tavoitteita Afrikan alueella	Tuetaan Afrikka-strategian toimeenpanoa.	Afrikka-strategia hyväksyttiin keväällä 2021.	Sisällytetään YM:n, ja muiden relevanttien ministeriöiden, Afrikka-strategiaa koskevaan toimintasuunnitelmaan meriluonnonvaroja koskeva tavoite ja toimenpiteet sekä tunnistetaan meripolitiikka-linjausten väliset yhteydet.	Virkatyönä.	YM , UM, VNK

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
			<p>Toimitaan yhteistyössä afrikkalaisten kumppanien kanssa mertensuojelun ja merten kestäväen käytön edistämiseksi esimerkiksi kansainvälisten kokousten sivutapahtumissa, kahdenvälisissä tapaamisissa ja aloitteiden kautta.</p> <p>Business Finland edistää suomalaisten merellisiin innovaatioihin ja osaamiseen liittyvien liiketoiminta-ekosysteemien toimintaa Afrikassa.</p>		
7 Toimitaan aktiivisesti Etelämanner-sopimusjärjestelmän täysjäsenenä	<p>Nostetaan Suomen roolia Etelämannerta koskevan yleissopimuksen ja antarktisen alueen merialueiden elollisten resurssien suojelukomission (CCAMLR) puitteissa.</p> <p>Harkitaan liittymistä täysjäseneksi CCAMLR-komissioon, joka on keskeinen osa Etelämantereen aluetta koskevaa sopimusjärjestelyä.</p> <p>Tavoitteena on saada Etelämanner sopijaosapuolten kokous Helsinkiin vuonna 2023.</p>	Jatkuvaa toimintaa.	<p>Osallistutaan CCAMLR-komission toimintaan. Tunnistetaan antarktisten merialueiden suojelutarpeet ja tuetaan Etelämannersopimusjärjestelmän puitteissa kattavan suojelualueverkoston perustamista.</p> <p>Osallistutaan Etelämantereen osalta käynnissä olevaan ohjeistuksen valmisteluun koskien turismin mahdollisia haittavaikutuksia ekologisesti herkillä alueilla.</p>	<p>Virkatyönä</p> <p>Vuoden 2023 ATCM kokouksen lähestyessä UM:n polaaritiimiin perustetaan yleissopimuksen vaatima isäntämaasihteeristö ja rekrytoidaan tähän tarvittava henkilöstö.</p> <p>Jatketaan Suomen Etelämanner-tutkimuksen tukemista.</p>	UM, YM,LVM (Ilmatieteen laitos)

2.1.3 Meripolitiikan linjausten toimi I/3. Aktiivisen ja määrätietoisin vaikuttamisen lisääminen

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
8 Vähennetään ilmastomuutoksen ja merten happamoitumisen haitallisia vaikutuksia meriympäristölle	Arktisessa neuvostossa, EU:n Itämeri-strategiassa, HELCOM:ssa sekä muissa soveltuvissa yhteyksissä laaditaan happamoitumiseen liittyviä alueellisia toimintaohjelmia. HELCOM:n toimintaohjelman (BSAP:n) päivitys on hyväksytty 20.10.2021.	Toimintaohjelmien tulisi sisältää seurantaan ja happamoitumisen tilan arviointiin liittyviä toimia sekä happamoitumisen vähentämiseen ja mahdollisesti siihen sopeutumiseen liittyviä toimia.	Edistetään kansainvälisissä järjestöissä tietopohjan vahvistamista liittyen merten hiilivarastoihin ja kasvihuonekaasutaseisiin. Kehitetään merienergiaratkaisuja, huolehtien samalla ratkaisujen ekologisesta kestävydestä ja erityisesti meribiodiversiteetin suojelusta sekä aluevalvonnan yhteensovittamisesta.	Virkatyönä, EU-hankerahoitus, kansallisesti päätettävä ja komission EMKR -rahoitus, tutkimus-hankerahoitus, BANOS, PMN rahoitus	YM , UM, SYKE

2.1.4 Meripolitiikan linjausten toimi I/4. Merentutkimusinfrastruktuurin kehittäminen ja tutkimuksen valmiuksien kehittäminen globaaliin suuntaan

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
9 Toteutetaan YK:n merentutkimuksen vuosikymmenen (2021–2030) tavoitteita	YK:n merentutkimuksen vuosikymmenen ohjausryhmä laatii ehdotuksen YK:n merentutkimuksen vuosikymmenen toteuttamisesta Suomessa.	Toimenpideohjelma YK:n merentutkimuksen vuosikymmenen toteuttamisesta Suomessa valmistuu vuonna 2022 ja sitä toteutetaan vuodesta 2023 alkaen.	Tuetaan valtioneuvostolähtöistä ja laajaa poikkihallinnollista tukea strategian laatimiseksi ja toimeenpanon tukemiseksi.	Virkatyönä, IBA-rahoitus, kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus, VNTEAS, public-private-partnership -mallit ja muut rajapintaratkaisut asiakkaisiin päin.	VNK , OKM, YM, MMM, UM, PLM, LVM, TEM

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
	Päivitetään merien tutkimuksen kansallinen strategia.	Merien tutkimuksen kansallisen strategian päivityksellä vahvistetaan merten suojelun ja merten luonnonvarojen kestävän käytön sekä ilmastonmuutokseen liittyvän tietopohjan kehittymistä ja mereen perustuvia kestävän kehityksen ratkaisuja.	Laaditaan Suomen kansainvälisen arktisen merellisen tutkimusstrategian ja toteutussuunnitelma rahoitusmahdollisuuksineen.	NEFCO:n (PSI) ja PMN:n rahoitusmahdollisuudet, kestävän sinisen talouden kumppanuudet, Horizon Europe.	
10 Euroopan rannikko-merien monilähteinen havaintojärjestelmä	Koordinoidaan uutta monilähteisen ja integroidun havaintokonseptin (Supersites) pilotointia osana Euroopan rannikko-merien JERICO (Joint European Research Infrastructure for Coastal Observatories) infrastruktuuria	Tavoitteena on suomalaisten merentutkimusinfrastruktuuri-innovaatioiden ja uusien palveluiden nostaminen ja vakiinnuttaminen kansainväliseen eturintamaan (Kansallinen tutkimusinfrastruktuuristrategia 2020–2030, Kansallinen TKI-tiekartta 2020).	Keskiössä on autonomisten mitausten kehittäminen ja integrointi, monilähteiset ja -alustaiset havainnot, digitalisaatio, big data, pilvipalvelut ja e-infrastruktuurit, avoimuus sekä tutkimusinfrastruktuurien palvelukehitys ja monimuotoinen vaikuttavuus. Itämerellä kehitettyjen meriseurantaikäntöjen (HELCOM) kehittäminen poikkialueellisella ja monikansallisella yhteistyöllä. Itämeri.Fi -portaalin datapalveluiden kehittäminen laaja-alaisesti palvelevaksi YK:n merentutkimuskomission (IOC) mukaiseksi meridatakeskukseksi (IODC-NODC). JERICO valmistautuu hakemaan Euroopan tutkimusinfrastruktuurien tiekartalle seuraavassa haussa 2024.	Virkatyönä, EU-hankerahoitus (INFRAIA, INFRADEV, komission EMKVR -rahoitus), sekä SA 2021 myönnetty rahoitus	YM (SYKE) , LVM, OKM, TEM, PLM, MMM, IL (FINMARI)

2.1.5 Meripolitiikan linjausten toimi I/5. Suomalaisen ratkaisuosaaamisen ja palvelujen paketointi ja viennin tuki

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
11 Kehitetään globaalia öljyntorjuntaa	Edistetään Suomen öljyntorjuntaosaamisen vientiä, erityisesti kylmissä olosuhteissa ja jääolosuhteissa.	Jatkuvaa toimintaa.	Esitellään kansainvälisissä harjoituksissa ja kokouksissa öljyntorjunta-kalustoamme ja -osaamistamme sekä öljyntorjuntayhteistyötä erityisesti Itämerellä. Tuetaan samalla suomalaisten yritysten kansainvälistymismahdollisuuksia. Huomioidaan Arktisen neuvoston Emergency Preparedness, Prevention and Response työryhmä ja Arktinen rannikkovartiostofoorumi keskeisinä foorumeina.	Virkatyönä, kansallisesti päätettävä ja komission EMKR-rahoitus, Business Finland ja EU:n Horisontti Eurooppa 2021–2027.	SM, YM (SYKE), PLM
12 Vähennetään merten rehevöitymistä globaalisti	Tunnistetaan Itämerellä tehdyn rehevöitymisen torjunnan sekä ekosysteemipohjaisen päätöksenteon hyvät käytänteet ja edistetään niiden viemistä maailman muille merialueille.	Jatkuvaa toimintaa.	Levitetään tietoa HELCOM:n ravinnekuormituksen vähentämisen järjestelmästä (sopimuskuormituskatoista yhdistettynä toimenpideohjelmaan) sekä edistetään vastaavan kaltaisten mallien käyttöönottoa maailman muilla aluemerillä. EU:n Itämeri-strategialla on keskeinen rooli toimen kannalta.	Virkatyönä, Business Finland, komission EMKR-rahoitus ja EU-tutkimusrahoitus.	YM, UM, MMM

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
13 Parannetaan merten käytön kestävyyttä merialuesuunnittelun keinoin	Edistetään Itämeren maiden merialuesuunnittelu yhteistyössä saadun osaamisen, tiedon ja kokemuksen vientiä, erityisesti merten sinisen kasvun ja meriympäristön suojelun yhteensovittamisen osalta.	Jatkuvaa toimintaa.	Esitellään merialuesuunnittelu-yhteistyön osaamista ja kokemuksia globaaleissa yhteyksissä. Toimitaan aktiivisesti EU:n Itämeri-strategian ao. politiikka-sektorilla. Tunnistetaan Itämeren maiden kanssa tehdyn merialuesuunnittelun yhteistyön osaamisalueet ja tuotteistetaan ne sovellettavaksi muilla merialueilla.	Virkatyönä, IBA, Business Finland, EU:n Horisontti Eurooppa 2021–2027 ja BANOS-rahoitus.	YM , UM, SYKE, VELMU-konsortio
14 Parannetaan vedenalaisen meriluonnon kartoituksen osaamista globaalisti	Edistetään vedenalaisen meriluonnon kartoituksen osaamisen ja tiedon hyödyntämisen vientiä Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelmasta (VELMU) saatujen kokemusten pohjalta.	Jatkuvaa toimintaa.	Selvitetään yhteistyömahdollisuuksia sekä Suomen lähialueilla, että globaalisti esim. kehitysyhteistyökohteiden kautta. Edistetään osaamisvientä mm. käytännön kartoitusosaamisen, tietojärjestelmien ja mallinnustyökalujen kehittämisen ja merialuesuunnittelun osalta. Tehdään yhteistyötä afrikkalaisien kumppanien kanssa.	Virkatyönä, Business Finland, komission EMKR-rahoitus, kehitysyhteistyörahoitus, Blueinvest.	YM , SYKE, VELMU-konsortio
15 Öljy- ja kemikaalionnettomuuksien ehkäiseminen ja vahinkojen torjuntavalmiuksien kehittäminen	Rajat ylittävien merionnettomuuksien ja öljy- ja kemikaalionnettomuuksien ehkäisemisen ja vahinkojen torjuntavalmiuksien suorituskykyä kehitetään tiiviissä yhteistyössä eri merellisten toimijoiden kanssa.	Viranomaiset pystyvät minimoimaan ympäristövahingot suuressa avomeriöljyonnettomuudessa ja tukemaan muita eurooppalaisia viranomaisia tarvittaessa.	Vastuuviranomaisilla on käytössään ajantasainen pinta- ja ilma-aluskalusto ja tekniikka öljy- ja kemikaalionnettomuuksiin vastaamiseen.	Virkatyönä, IBA, kansallisesti päätettävä ja komission EMKR-rahoitus. EU:n tutkimusrahoitus ja BANOS-rahoitus.	SM (RVL) , SM (pelastus), YM, PLM (Merivoimat), Traficom

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
	Tuetaan Arktisen neuvoston puitteissa neuvotellun meripelastussopimuksen toimeenpano ja osallistutaan EPPR-työryhmän toiminnan ja sihteeristön tukemiseen.	Viranomaisten (öljyntorjunnan) yhteisen suoristuskavymyn kasvaminen.	Moniala- ja suuronnettomuuksiin liittyvien operaatioiden johto- ja toimintavalmiuksia lisätään ja tätä varten kehitettyjä toimintamalleja otetaan käyttöön. Osallistutaan aktiivisesti yhteistyöhön ja kehitystyöhön EU:n Itämeri-strategian puitteissa.		
16 Kehitetään uusia ja tehokkaampia valvontamuotoja ja sanktiojärjestelmää merenkulun rikkipäästöjen valvontaan	Meriliikenteen rikkipäästöjen valvonta on tärkeä osa päästöjen vähennystä ja ympäristövalvontaa. Uskottava valvontakyky ja sanktiojärjestelmä lisäävät kiinnijäämisen riskiä ja kannustaa vähäpäästöisten polttoaineiden käyttöön. Rikkipäästöjen valvontaa on myös yhteen sovitettava koko Itämeren alueella naapurimaiden kesken kustannustehokkaan ja kattavan valvonnan toteuttamiseksi.	Varmistetaan riittävä ja ajantasainen kalusto rikkipäästöjen valvontaan sekä sanktiojärjestelmän tehokkuus.	Viranomaisilla on tehokkaat ja ajantasaiset ratkaisut ilmasta tapahtuvalle valvonnalle rikkipäästöjen havaitsemiseksi. Viranomaisten valvontakalusto ja -teknologia mahdollistavat valvontatehtävän suorittamisen myös vaativissa olosuhteissa. Tehostetaan seuraamusjärjestelmää säätämällä rikkipäästöjä koskeva hallinnollinen sanktio.	Virkatyönä, kansallisesti päätettävä ja komission EMKR-rahoitus, TKI-rahoitus.	LVM (Traficom) , SM (RVL) YM

2.2 Meriklusteri, merilogistiikka

2.2.1 Meripolitiikan linjausten toimi II/1 Huipputehokkaan logistiikan edellytysten edistäminen globaalisti: henkilöt, tavarat ja data liikkuvat vapaasti, turvallisesti, sujuvasti ja puhtaasti, toimi II/4. Logistiikan taloudellisten ekosysteemien kehittymisen tukeminen, toimi II/5. Luodaan Itämerestä autonomisen meriliikenteen kansainvälinen test bed -alue edistämään meriliikenteen kehitystä, toimi II/6. Vakaiden ja ennakoitavien toimintaedellytysten luominen ja toimi II/7. Digitalisaation edistäminen logistisessa ketjussa.

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus I	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
17 Digitalisaation edistäminen logistisessa ketjussa	<p>Logistiikan digitalisaatiostратegiassa ja siihen perustuvassa periaatepäätöksessä määritellään visio ja tavoitteet sekä niitä toteuttavat toimenpiteet digitalisaation edistämiseksi logistiikassa mukaan lukien merilogistiikka.</p> <p>Logistiikan digitalisaatiosta on parhaillaan valmisteilla valtioneuvoston periaatepäätös, jossa linjataan keskeisistä valtioneuvoston toimista strategian tavoitteiden saavuttamiseksi.</p>	<p>Pannaan toimeen valtioneuvoston periaatepäätös logistiikan digitalisaatiosta. Vaikuttavuustavoitteet ovat digitalisaation avulla saavutettavat ilmastoehydyt sekä kuljetusketjujen toimivuus, tehokkuus ja turvallisuus. Alustava visio vuoteen 2032 sisältää tasavertaiset ja tehokkaat kuljetusketjut, tiedon virtaamisen kansallisilla ja kansainvälisillä korridoreilla ja solmupisteillä kuten satamissa sekä logistiikan päästöjen vähentämisen optimoimalla, tehostamalla ja sujuvoittamalla kuljetuksia.</p>	eFTI-asetuksen täytäntöönpano.	Virkatyönä.	LVM , TEM, BF, yritykset, satamat
18 Satamatiedon vaihdon kehittäminen	Satamatiedon vaihtoa, kuten alusten tulo- ja lähtöajat, lainsäädännössä vaaditut ilmoitusmuodollisuudet, tiedonvälitys eri satamatoimijoiden välillä ja digitalisointia koskeva eMSW-hanke.	Hanke valmistuu 2025.	Liikenne- ja viestintävirasto koordinoi meriklusterin tulo- ja lähtöaikaverkoston, joka tukee hankkeen toteuttamista.	Virkatyönä.	LVM, satamat

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus I	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
	Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee tarvittavat kansalliset säädösmuutokset sekä ohjaa Liikenne- ja viestintäviraston johtamaa järjestelmähanketta. Hankkeessa valmistaudutaan merenkulkualan yhdenntyn palveluympäristön perustamisesta annetun EU-asetuksen ((EU) 2019/1239) toimeenpanoon uudistamalla nykyinen Portnet -järjestelmä asetuksen vaatimusten mukaisesti sekä kehittämällä nykyistä laajempaa satamatiedon vaihtoa.		Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee tarvittavat kansalliset säädösmuutokset sekä ohjaa Liikenne- ja viestintäviraston johtamaa järjestelmähanketta. Lisäksi hyödynnetään verkostoyhteistyötä.		
19 Laaditaan liikenteen automaation toimenpide- ja lainsäädäntösuunnitelma	Strategiassa huomioidaan koko liikennejärjestelmä ml. merenkulku. Strategian toimenpiteiden osa-alueet: tiedon hyödyntäminen, automaation vaatima digitaalinen ja fyysinen liikenneinfrastruktuuri, liikennevälineiden automaatiokehitys, liikenteen ohjaus- ja hallintapalveluiden sekä muiden liikenteen solmupisteiden kasvava merkitys, oikeudelliset kysymykset ja sääntely, kokeilujen ja pilotointien tukeminen sekä vaikutusten arviointi ja indikaattorit.	VN periaatepäätös liikenteen automaation lainsäädäntösuunnitelman ja toimenpideohjelman pohjalta on valmistelussa.	Älyväylän konseptin kehittäminen ja käyttöönotto (mm. digitaalinen tieto ja tiedon vaihdon hallinnointimalli, digitaalinen infrastruktuuri ja älykkäät turvalaitteet). Vaikuttaminen standardointiin ja yhtenäisten rajapintojen käyttöönottoon. Alusten keräämien tietojen käytön laajentaminen vastuullisesti. Tiedon dynaamisuuden (mm. tilannekuva ja navigointitiedot) ja sen vastuiden kehittäminen.	Virkatyönä, Business Finland, CEF ja muut EU-rahoitusvälineet.	LVM , TEM, SM, muut ministeriöt, Business Finland, One Sea -ekosysteemi

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus I	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
	<p>Vaikuttavuustavoitteena on laaja-alaisesti turvallinen (ml. kyberturvallisuus) ja toimintavarma, tehokas eli taloudellisesti kestävä, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä automaatio.</p>		<p>Vastavuoroisuutta ja vastuullisuutta painottavat kannustimet tiedon jakamiseen.</p> <p>Kaksoissiirtymää tukeva kansallinen ja EU-rahoitus.</p> <p>Uusien teknologiaratkaisujen käyttöönoton organisointi.</p> <p>VTS:n ja satamien yhteistyön tiivistäminen.</p> <p>Fintrafficin tehtävät ja roolit mm. tiedon vaihdossa.</p> <p>Lainsäädännön viitekehys ml. määritelmät ja vastuut, IMO, EU ja kansallinen lainsäädäntö, tekoälyn etiikka, suorituskykyvaatimusten kriteerit, tiedon jakaminen, hyväksyntä ja valvonta.</p>		

2.2.2 Meripolitiikan linjausten toimi II/2. Vähäpäästöisen operoinnin edistäminen

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus I	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
20 Pannaan toimeen valtioneuvoston periaatepäätös meri- ja sisävesiliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä		Vähäpäästöinen ja lopulta päästötön meriliikenne Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n 2030- ja 2050-tavoitteiden mukaan.	Periaatepäätöksessä linjattavat keinot ja toimet.	Virkatyönä, VNTEAS.	LVM
21 Vaikutetaan Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n tavoitteisiin ja keinoihin kansainvälisen meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi	Kannatetaan IMO:ssa kansainvälisen merenkulun kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteiden kiristämistä kasvihuonekaasustrategiaa päivitettäessä. Kannatetaan tavoitteisiin yltäviä kunnianhimoisia päästövähennyskeinoja huomioiden talvimerenkulku.	IMO:n kasvihuonekaasustrategiasta päättäminen 2023, maailmanlaajuisesta markkinaehtoisesta päästövähennyskeinosta ja muista mahdollisista keskipitkän aikavälin päästövähennyskeinoista päättäminen 2023–2030.	Aktiivinen IMO-vaikuttaminen yhdessä muiden kunnianhimoisten maiden kanssa.	Virkatyönä.	LVM, Traficom
22 Vaikutetaan EU:n laajuisiin tavoitteisiin ja keinoihin meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi	Vaikutetaan EU:ssa päätöksentekoon meriliikenteen päästökaupasta huomioiden talvimerenkulku sekä Itämeren lähimerenkulku. Vaikutetaan toimiin meriliikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden ja käyttövoimien kysynnän ja tarjonnan edistämiseksi EU:ssa. Vaikutetaan toimiin meriliikenteen päästöjen vähentämiseksi satamissa.	Jatkuva.	Aktiivinen vaikuttaminen EU:n lainsäädäntöön. Toimitaan aktiivisesti EU:n Itämeri-strategian täytäntöönpanossa.	Virkatyönä, CEF, Horizon Europe.	LVM, (Traficom), YM, UM, TEM

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus I	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
23 Vaikutetaan Itämeren laajuisiin tavoitteisiin ja keinoihin merenkulun ympäristökuormituksen vähentämiseksi	Itämeren suojelukomissio HELCOM keskittyy myös meriliikenteen kansainvälisen päästösääntelyn tehokkaaseen toimenpanoon Itämerellä. Suomi toimii aktiivisesti HELCOM:in työryhmissä ja edesauttaa siirtymää kohti vaihtoehtoisia käyttövoimia ja vihreää teknologiaa Itämerellä. Pidetään yhteistyössä esillä bio- ja kiertotalouden mahdollisuuksia.	Jatkuva.	Aktiivinen vaikuttaminen HELCOM:ssa ja EU:n Itämeri-strategian toimeenpanossa.	Virkatyönä.	LVM , Traficom, YM, UM
24 Vaikutetaan Pohjoismaat kattaviin tavoitteisiin ja keinoihin merenkulun ympäristökuormituksen vähentämiseksi	Pohjoismaiden ministerineuvosto koordinoi ja rahoittaa kestävään merenkulkuun liittyviä hankkeita, joissa Suomi on mukana. Pidetään yhteistyössä esillä bio- ja kiertotalouden mahdollisuuksia.	Jatkovaa toimintaa. Suomi keskittyy Norjan koordinoimaan hankkeeseen vaihtoehtoisista polttoaineista merenkulussa.	Aktiivinen vaikuttaminen pohjoismaisessa yhteistyössä.	Virkatyönä, Pohjoismaiden ministerineuvoston hankerahoitus.	LVM , Traficom, YM, TEM

2.2.3 Meripolitiikan linjausten toimi II/3. Huoltovarmuuden sekä turvallisen ja sujuvan logistiikan takaaminen kaikissa olosuhteissa

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus I	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
25 Huoltovarmuuden sekä turvallisen ja sujuvan logistiikan takaaminen kaikissa olosuhteissa	<p>Varmistetaan ja kehitetään meriliikenteen johtamista tukevaa ajantasaista ja kattavaa meritilannekuvausta sekä tilannetietoisuutta.</p> <p>Varmistetaan talvimerenkulun edellytykset, huomioidaan sen erityisvaatimukset myös kansainväliseen sääntelyyn vaikuttaessa ja huolehditaan osaamisen kehittämisestä.</p> <p>Varmistetaan ja kehitetään väylästöjen ja satamarakenteiden ajantasaisuutta ja käytettävyyttä.</p> <p>Varmistetaan huoltovarmuuden edellyttämä kotimainen alustonnisto.</p> <p>Edistetään valtioiden ja viranomaisten yhteistyötä tilannetietoisuuden kehittämisessä ja edistetään yhteistyön tiivistämistä yritysten kanssa uusien teknologioiden hyödyntämiseksi</p> <p>Varaudutaan kyberturvallisuushkiin ja varmistetaan toimintakyky myös häiriötilanteissa.</p>		<p>Merilain 1 luvun muutos, jolla mahdollistetaan kaksoisrekisteröinti tietyissä tapauksissa, on tullut voimaan 1.7.2021 lailla 544/2021. Tämä mahdollistaa aluksen bareboat-kaksoisrekisteröinnin niissä tapauksissa, joissa ulkomainen alus, joka on omistusoikeuden osalta rekisteröity toisen valtion alusrekisteriin, rahdataan bareboat-rahtaus sopimuksen nojalla Suomeen.</p> <p>Logistiikkatoimijoiden omat toimet.</p>	<p>Virkatyöinä, Business Finlandin kehitystuet ja -ohjelmat sekä muu valtionavustus. HVK:n Logistiikka2030 ja Digitaalinen turvallisuus 2030 -ohjelmat</p>	<p>LVM, TEM, PLM, HVK, logistiikkatoimijat</p>

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus I	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
26 Parannetaan merenkulun turvallisuutta	Turvallinen meriliikenne on laaja kokonaisuus, joka koostuu sekä onnettomuuksien ehkäisemisestä, että niiden vaikutuksiin varautumisesta. Onnettomuuksien vaikutuksien varautumisen ja niiden seurausten minimoinnin osalta kansainvälisesti yhteensopiva meripelastusjärjestelmä ja ympäristövahinkojen torjuntajärjestelmä ovat keskeisiä kehittämisen kohteita. Myös navigointijärjestelmien (GPS) häirinnäsietokyvyn kehittäminen on keskeistä.	Merionnettomuuksien määrä vähenee.	Merialueiden valvontakyvyn ja tiedonvaihdon parantaminen niin kansallisesti kuin kansainvälisesti ottamalla täysimääräisesti käyttöön Euroopan meriturvallisuusvirasto EMSA:n Common Information Sharing Environment -palvelu. Naapurimaiden kanssa tehtävät käytännön harjoitukset, joilla vahvistetaan yhteiset toimintamallit. EU:n Itämeri-strategian PA Safe.	Virkatyönä, kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus	SM , LVM (Väylä, Traficom), PLM (Merivoimat), UM

2.3 Meriklusteri, meriteollisuus

2.3.1 Meripolitiikan linjausten toimi III/1. Vaikuttaminen tasavertaisen kilpailun edellytysten ja pelisääntöjen kehittämiseen kansainvälisesti merkittävillä foorumeilla (IMO, WTO, OECD) ja EU:ssa

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
27 Laaditaan meriteollisuuden kehittämisohjelma	Valmistellaan meriteollisuuden kehittämisohjelma, kootaan yhteen nykyiset toimenpiteet ja yrityspalvelut, varmistetaan niiden tarkoituksenmukaisuuden sekä käynnistetään tarpeen mukaan täydentäviä toimia vastaamaan alan uudistustarpeisiin.	Ohjelmasuunnitelma valmis alkuvuonna 2022. Tavoitteena on laajapohjaisesti toimiva ja kansainvälisesti kilpailukykyinen meriteollisuuden ekosysteemi.	Tarkentuvat ohjelman valmistelussa.	Virkatyönä.	TEM , Business Finland, Finnvera
28 Vaikutetaan laivanrakennuksen EU- ja kansainvälisen toimintaympäristön kehittämiseen	Suomi toimii aktiivisesti EU:ssa ja yhdessä muiden EU-jäsenmaiden kanssa OECD:ssä (erityisesti WP6 Shipbuilding) laivanrakennusteollisuuden kansainvälisen toimintaympäristön tasapuolisuuden kehittämiseksi.	Epäreilujen valtiontukien tekeminen näkyväksi ja saaminen kansainvälisen sääntelyn (esim. WTO) piiriin. Jatkuva.	Aktiivinen osallistuminen yhteistyöhön. WP6-puheenjohtajistojäsenyys.	Virkatyönä.	TEM

2.3.2 Meripolitiikan linjausten toimi III/2. Meriklusterin toimintaympäristön kehittäminen ja globaalien mahdollisuuksien hyödyntämisen tukeminen ja toimi II/5. Luodaan Itämerestä autonomisen meriliikenteen kansainvälinen test bed -alue edistämään meriliikenteen kehitystä

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
29 Luodaan alusta tehokkaan, turvallisen ja kestävä merenkulun kehittämiseen ja testaamiseen	<p>Luodaan alue, jossa autonomisia aluksia voidaan kokeilla ja pilotoida normaalin liikenteen seassa. Alueen kehittämisessä huomioidaan liikennejärjestelmätasoiset multimodaalisuustarpeet.</p> <p>Alueen toimintamalli rakennetaan valtakuntarajat ylittävällä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöllä (PPP).</p> <p>Testausalueet tarjoavat yrityksille laajemmat mahdollisuudet pilotointiin ja referensseihin, sekä ponnahduslautan maailmalle, jolloin ne ovat kilpailukykyisempiä globaaleilla markkinoilla.</p>	<p>Tavoite 1. Luodaan koealuekonseptin ja älyväylän edellytykset osana liikenteen automaation toimenpide- ja lainsäädäntösuunnitelmaa.</p> <p>Tavoite 2. Tuetaan yritysten, viranomaisten ja tutkijoiden yhteistyön sekä digitaalisen ja fyysisen infrastruktuurin rakentumista testialueelle.</p> <p>Tavoite 3. Saadaan mukaan kansainvälisiä kumppaneita.</p> <p>Tavoite 4. Yritysten kilpailukyky globaaleilla markkinoilla paranee.</p> <p>Varmistetaan rahoitus painottaen liikennejärjestelmätason pilotteja, joilla on suurin vaikuttavuus, esim. Helsinki–Tallinna-pilotti ja muut tarkemmin määriteltävät pilotit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teknologiakokeiluja ja liikennejärjestelmätason haastavia pilotteja • simulaattorihankintoja • tarvittavan fyysisen ja digitaalisen infrastruktuurin kehittämis- ja toteuttamishankkeita (pääosin markkinaehtoisesti), • tiedonvaihtoa, • viranomaisyhteistyötä • vaikuttamista virkатыönä • PPP-hankkeita regulaation, standardoinnin ja määrittelyn kehittämiseksi <p>Innovatiiviset julkiset hankinnat teknologian kehittämiseksi.</p> <p>Rahoitus teknologian käyttöönottamiseksi esim. aluksilla ja satamissa.</p>	<p>Virkатыönä, Business Finland, CEF, Horisontti Eurooppa -rahoitus, Itämeristrategian rahoitus.</p> <p>Rahoitus täsmentyy LVM:n automaatio suunnitelman periaatepäätöksen yhteydessä.</p>	<p>TEM, LVM, SM, PLM, UM, Business Finland, yritykset</p>

2.3.3 Meripolitiikan linjausten toimi III/3. Meriklusterin yhteistyön, uudistumisen ja innovaatioiden kehittämisen tukeminen

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
30 Tuetaan testatusti toimivien laivaratkaisujen suunnittelijoiden, rakentajien ja uudistajien ekosysteemin rakentamista	<p>Varmistetaan, että Suomessa suunnitellaan, rakennetaan ja testataan laivaratkaisuja, joille on kysyntää ja jotka vastaavat nykyisiin ja tuleviin terveys-, turvallisuus-, tehokkuus- ja kiertotalouden vaatimuksiin.</p> <p>Ratkaisujen löytymiseksi tuetaan ennakkoluulotonta yhteistyötä myös eri toimialojen, tutkimusryhmien ja osaajien kesken.</p>	Yhteistyö tuottaa uusia kaupallisia ratkaisuja, jotka ovat turvallisuutta ja terveyttä edistäviä, digitaalisia ja vähähiilisiä.	<p>Kehittämishankkeet.</p> <p>Yritysten välinen ja yritysten ja tutkimuslaitosten välinen yhteistyö.</p>	Business Finlandin ohjelmat (esim. Smart Mobility ja Sustainable Manufacturing, mutta myös muut ohjelmat) sekä Tekoäly 4.0 -strategiaa.	TEM , Business Finland, yritykset, tutkimuslaitokset, korkeakoulut
31 Varmistetaan meriklusterin kasvua ja kansainvälistymistä tukevien palveluiden ja rahoituksen saatavuus	<p>Tarjotaan yritysten kasvua ja kansainvälistymistä tukevia palveluita.</p> <p>Tuetaan kumppanuuksverkostojen kehittymistä sekä uusien asiakassegmenttien löytymistä.</p>	<p>Meriklusterin yritysten globaali kilpailukyky kasvaa, mikä näkyy lisääntyneenä vientinä sekä parantuneena työllisyytenä.</p> <p>Vienti kasvaa.</p>	<p>Yrityskehityspalvelut ja -rahoitus</p> <p>Vienninedistäminen</p> <p>Kehityshankkeet</p> <p>Julkiset hankinnat</p>	Business Finlandin palvelut, Kv-rahoituksen uusi palvelumalli, ELY-keskusten rahoitus, Finnveran rahoitus ja takaus.	TEM , YM, LVM, UM, Business Finland, Finnvera, Team Finland
32 Vahvistetaan laivanrakennuksen erityisosaamista ja sen vientiä	<p>Varmistetaan erityisosaamisen, kuten kylmien olosuhteiden laivanrakennuksen ja matkustajalaivarakentamisen ja ympäristötekniikan kehittyminen Suomessa ja edistetään alan vientiä.</p> <p>Kehitetään laivanrakennuksen kiertotalousosaamista.</p>	<p>Suomalainen erityisosaaminen vastaa erinomaisesti kansallisiin tarpeisiin.</p> <p>Suomalaisille ratkaisuille on kansainvälistä kysyntää.</p>	<p>Tutkimus- ja kehityshankkeet</p> <p>Julkiset hankinnat</p> <p>Kansallinen ja kansainvälinen viranomaisyhteistyö</p>	Business Finlandin ohjelmat, viranomaisyhteistyö, julkisissa hankinnoissa valtion talousarvio.	TEM , UM, PLM, SM, Business Finland

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
33 Parannetaan laivateollisuuden materiaali kiertoa	Kehitetään laivarakennuksen kiertotaloutta. Huomioidaan alusten suunnittelussa kiertotalouden suunnitteluperiaatteet, eli otetaan alusten huolto, päivitys, uudelleen käyttö ja lopulta eri komponenttien kierrätys sekä tieto materiaaleista haitta-aineineen suunnitteluvaiheessa huomioon.	Tavoitteena on materiaalineutraali laivanrakennusteollisuus. Tavoite on osa vähähiilisyys toimia ja toteuttaa direktiivin määrittelemän toimintaa. Tavoitteena on uudistaa ja kehittää uutta liiketoimintaa alusten huoltoon, uudelleen varustamiseen ja kierrätykseen.	Ekosysteemin ja koko arvoketjun TKI:n kehittäminen. Kokeiluhankkeen toteuttaminen.	Business Finlandin ekosysteemirahoitus.	TEM , Business Finland, YM, yritykset
34 Hyödynnetään alushankintoja meriteollisuuden kasvun tukena	Huolehditaan siitä, että valtiolliset alushankinnat tukevat kotimaisten yritysten kasvua ja toipumista covid-19-tilanteesta. Erialaisten monitoimialusten hankinnalla voidaan edistää tavoitteita kansallisen osaamisen kehittämisestä, teknologisista innovaatioista, ympäristöarvoista ja kylmäosaamisesta sekä Suomen meriklusterin kasvusta.	Hankintoja voidaan käyttää tukemaan laaja-alaisesti kotimaisten innovaatioiden ja uusien toimintatapojen kehittämiseen, joiden kautta kyetään luomaan uusia markkinoita ja lisäämään kotimaisen teollisuuden vientiä.	Valtionalusten hankinnat. olemassa olevien vahvuuksien hyödyntäminen.	Valtion talousarvio	TEM , SM, PLM

2.3.4 Meripolitiikan linjausten toimi III/4. Kehitetään toimia osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
35 Koulutetaan ja houkutellessa osaajia meriteollisuuteen ja merenkulkuun	<p>Toteutetaan meriteollisuuden osaajatarpeeseen kohdennettu ohjelma, jossa huomioidaan erityisesti meriteollisuuden monialaisen yhteistyön tarve, mukaan lukien talvimerenkulku. Korkeakouluilla on merkittävä rooli koulutuksen tunnistamisessa ja suuntaamisessa.</p> <p>Kehitetään yritys yhteistyötä ja yritysten kansainvälistymisvalmiuksia, jotta ulkomaiset opiskelijat työllistyvät paremmin.</p>	<p>Lisää hakijoita meriteollisuuden koulutusaloilla</p> <p>Lisää monialaisia meriteollisuuden opiskelijoita</p> <p>Ulkomaiset opiskelijat työllistyvät Suomessa aiempaa paremmin</p> <p>Meriteollisuuden TalentBoost -kampanjan avulla rekrytoidaan Suomeen ulkomaalaisia osaajia ja opiskelijoita</p>	<p>Viestintäkampanjat</p> <p>TalentBoost-ohjelma</p> <p>Meriteollisuuden osaamiskokonaisuuksien kehittäminen/ markkinointi</p> <p>Koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen yhteistyön kehittäminen meriteollisuuden kanssa: esim. kv-opiskelijoiden palkkaaminen sekä Tech summer trainee program.</p>	<p>TalentBoost-laajennus (Smart manufacturing -ohjelma, Business Finland)</p>	<p>TEM, OKM, Opetushallitus, Business Finland, ELY, yritykset, oppilaitokset, korkeakoulut, Meriteollisuus ry</p>

2.3.5 Meripolitiikan linjausten toimi III/5. Varmistetaan maanpuolustuksen kannalta kriittisten teknologioiden saatavuuden turvaaminen kaikissa olosuhteissa

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit ja mahdolliset rahoituslähteet	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
36 Turvataan maanpuolustuksen kannalta kriittisten teknologioiden saatavuus	<p>Varmistetaan, että kriittisiin teknologioihin liittyvä osaaminen ja kyky säilyvät ja kasvavat Suomessa.</p> <p>Kehitetään teollista ja teknologista osaamista kriittisten järjestelmien ylläpitämiseksi ja muokkaamiseksi sekä näiden itsenäisen käytön varmistamiseksi Suomessa.</p>		<p>Puolustustarvikehankintoihin liittyvä teollinen yhteistyö.</p> <p>Varmistetaan kansallinen rahoituspohja toiminnan ja tutkimus- ja kehittämistoiminnan turvaamiseksi (teollisuus, strategiset kumppanit, tutkimusyhteisöt).</p> <p>Huoltovarmuuden näkökulma on keskeinen varautumisessa. Tavoitteena tulisi olla kansallisen strategian laatiminen.</p>	Virkatyönä.	PLM , TEM, UM, VNK

2.4 Merellinen tuotanto

2.4.1 Meripolitiikan linjausten toimi IV/1. Kestävän vesiviljelytuotannon kehittäminen globaalikontekstissa

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
37 Edistetään kestävää vesiviljelytuotantoa	<p>Kokeillaan uusia rohkeita avauksia, kuten uusien lajeja (ml. levät) ja uusia tekniikoita, tuotannollisia symbioosikokeiluja teollisuuden kanssa kiertotalouden edistämiseksi ja globaaleille markkinoille suuntautumista.</p> <p>Korkeatasoisesta osaamisesta, hyvästä hallinnosta, palveluiden ja teknologian viennistä paketoitua mallia kestävän vesiviljelyn edistämiseen viedään tavoitteellisesti ulkomaille.</p> <p>Vesiviljelyn kestävyyttä edistävien lupamallien selvittäminen ja skaalautumisen mahdollisuudet.</p>	<p>Käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä.</p> <p>Tavoitteena päästöjen pienentäminen tuotettua kiloa kohden.</p>	<p>Edistetään kiertotalousratkaisuja ja kehitetään kannustimia vesiviljelyyn siten että ympäristövaikutuksia kuten ravinnekuormitusta pienentävät toimet mahdollistavat kestävän kasvun.</p> <p>Perustutkimuksen suuntaaminen palvelemaan myös uusia/ aikaisemmin kokeilemattomia innovaatioita ja visioita</p> <p>Yksityisen ja julkisen sektorin (PPP) välisen dialogin ja tavoitteellisen yhteistyön edistäminen käytännön toimintamallein kautta.</p> <p>Lupajärjestelmän ennustettavuuden parantamiseksi sovelletaan ympäristölupien hakuun tutkimukseen perustuvia, avoimia ja yhteisesti sovittuja mallinnuksia ja tapoja merellisen toiminnan ympäristövaikutuksien arviointiin.</p>	<p>Kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus, Business Finlandin rahoitus TK-toimiin ja viennin edistämiseen.</p>	<p>MMM, TEM, YM, SYKE</p>

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
38 Turvataan rannikko- ja avomerikalastuksen jatkuvuus	Teknologisten ratkaisujen, rahoitusratkaisujen ja toimintamallien perusedellytysten kehittäminen. Omavaraisuuden parantaminen ja kestävä kalastuksen edistäminen kalakantoja vahvistamalla, vähentämällä ympäristövaikutuksia ja laitonta kalastusta torjumalla.	Jatkuvaa toimintaa.	Kotimaisen kalan edistämishjelma ja kalatalouden arvoketjun ja kaupan yhteistyön tiivistäminen.	Kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus	MMM

2.4.2 Meripolitiikan linjausten toimi IV/2. Panostus tutkimus- ja kehitystoimiin

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
39 Edistetään tavoitteellista yksityisen ja julkisen sektorin tutkimus- ja kehittämiskumppanuuksia kalataloudessa	Vauhditetaan kestävä kasvun edellyttämiä uusia innovaatioita ja kiertotalousratkaisuja yksityisen ja julkisen sektorin tavoitteellisella yhteistyöllä sekä edistetään. Kansainvälistä yhteistyötä ja sen tiivistämistä.	Käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä.	Jatketaan ja kehitetään edelleen yksityisen ja julkisen sektorin PPP-mallilla toimivaa vesiviljelyn innovaatio-ohjelmaa.	Kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus, Business Finlandin ekosysteemirahoitus	MMM , TEM, OKM, YM

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
40 Käynnistetään merellisen bioteknologian mahdollisuuksien tunnistaminen, osaamisen kehittämisen ja hyödyntämiseen liittyvä foresight-tutkimus	Edistetään kalan, vesikasvien ja levien hyödyntämistä korkean lisäarvon tuotteina. Kalateollisuuden sivuvirroista tai vajaasti hyödynnetyistä kalavaroista (esim. särkikalat ja silakka) sekä levistä pyritään eristämään korkean arvonlisän tuotteita (esim. lääkkeenkaltaisia yhdisteitä ja elintarvikesovelluksia).	Käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä.	Perus- ja soveltavan tutkimuksen suuntaaminen. Jatketaan yksityisen ja julkisen yhteistä sektorin kalan korkean arvonlisän innovaatio-ohjelmaa.	Perustutkimus-rahoitus, kansallisesti päätettävä EMKR-rahoitus, VNTEAS, STN	MMM, TEM, OKM, YM, SYKE

2.4.3 Meripolitiikan linjausten toimi IV/3. Energiatuotanto

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
41 Edistetään merellisen energiatuotannon rakentamisen edellytyksiä ja yhteen sovitetaan se aluevalvonnan kanssa	Uusiutuviin energianlähteisiin perustuvan sähköntuotannon tarve kasvaa jatkuvasti. Etenkin merituulivoimaloiden kannattavuus on globaalisti parantunut viime vuosina.	Käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä	Huomioidaan merialuesuunnittelussa ja kartoitetaan yhteistyössä ne alueet, joilla tuulivoimatavoitteet ja aluevalvonnan vaatimukset voidaan tarkoituksenmukaisesti yhdistää.	Virkatyönä Mahdollisten infrahankkeiden resursointi arvioidaan tapauskohtaisesti.	TEM, PLM+PV, YM, MMM ja LVM (Traficom), Maakuntien liitot

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
	Varmistetaan merellisen energiatuotannon ekologisuus, vähähiilisyys ja energiatehokkuus. Yhteen sovitetaan jo suunnitteluvaiheessa merituulivoiman rakentaminen ja lakisääteinen aluevalvonta, varmistetaan aluevalvonnan (meri- ja ilmavalvonta) edellytykset sekä väylien käyttö ja liikenteen hallinta.		Merituulivoiman rakentamisen edellytyksiä parannetaan muun muassa kehittämällä hallinnollisia prosesseja siten, että ne ovat selkeitä, läpinäkyviä ja tasapuolisia sekä takaavat riittävän investointivarmuuden hankekehittäjille.		

2.4.4 Meripolitiikan linjausten toimi 4. Kestävä merellinen virkistyskäyttö ja matkailu

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
42 Kehitetään kestävää merellistä matkailua ja virkistyskäyttöä	Edistetään yritysten verkostoitumista laajempien palvelukokonaisuuksien kehittämiseksi. Palvelukokonaisuuksissa hyödynnetään mm. saaristo- ja rannikkokulttuuria, kansallispuistoja sekä vesiluonnon erityispiirteitä ottaen huomioon merenalaisen kulttuuriperinnön säilyttäminen ja kestävä matkailullinen hyödyntäminen.	Käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä.	Tavoite huomioidaan kansallisissa ja alueellisissa matkailutoimenpiteissä.	Valtion talousarvio, Business Finland / Visit Finland, mahdolliset EU-osarahoitteiset hankkeet.	TEM , YM, MMM, Business Finland / Visit Finland, Maakuntien liitot

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
	Kannustetaan matkailuyrittäjiä kouluttautumaan ja kehittämään toimintaansa kestävämpään suuntaan (esim. Sustainable Travel Finland).	Kestävä merellinen matkailu ja virkistyskäyttö kasvavat (mittarit: yöpymisten määrä, merellisten kansallispuistojen kävijämäärä, Sustainable Travel Finland -merkin käyttöönottajien määrä).			
43 Parannetaan rannikko- ja saaristoalueiden matkailupalvelujen saavutettavuutta ja digitalisoidaan matkaketjuja	Kehitetään edelleen saaristo-liikennettä ympäristövaatimukset, turvallisuus ja eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden. Parannetaan saariston saavutettavuutta autottomien ja veneettömien käyttäjäryhmien osalta. Parannetaan saariston tietoliikenne- ja puhelinyhteyksien toimivuutta ja mahdollistetaan toimivien matkaketjujen syntyminen. Kehitetään globaalisti skaalattavia matkaketjujen digitaalisia palveluja.	Käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä. Saavutettavuus ja matkaketjut paranevat, digitaalisuus lisääntyy (mittarit: matka-aikojen kehittyminen kohteisiin, digitaalisten palvelujen määrä).	Tavoite huomioidaan LVM:n hallinnonalan toimenpiteissä.	Valtion talousarvio, mahdolliset EU-osarahoitteiset hankkeet.	TEM , LVM, MMM (Saaristoasiain neuvottelukunta), ELY-keskukset, Maakuntien liitot, Kunnat
44 Kannustetaan kansainväliseen matkailuyhteistyöhön ja hanketoimintaan	Kannustetaan suomalaisia toimijoita kehittämään kansainvälisissä yhteishankkeissa kulttuurireittejä, vaihtamaan Itämeren alueella parhaita käytäntöjä ja osaamista sekä rakentamaan yhteisiä tuotteita.	Kansainvälinen matkailuyhteistyö lisääntyy (mittari: kansainvälisten hankkeiden määrä).	Tavoite huomioidaan kansallisissa ja alueellisissa matkailutoimenpiteissä. Koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen yhteistyön kehittäminen matkailualan työelämän kanssa.	Virkatyönä, valtion talousarvio, Business Finland (Visit Finland), mahdolliset EU-osarahoitteiset hankkeet	TEM , OKM, Business Finland (Visit Finland)

Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Tavoite ja aikataulu	Keinot tavoitteen saavuttamiseksi	Resurssit	Päävastuullinen taho ja tärkeimmät kumppanit
	<p>Kannustetaan toimijoita hyödyntämään kansainvälisten selvitysten tuottamaa tietoa ja suosituksia.</p> <p>Kehitetään koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen yhteistyötä matkailualan työelämän kanssa.</p>	<p>Käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä.</p>			

3 Toimenpideohjelman valmistelusta vastanneen ohjausryhmän kokoonpano

Valtioneuvoston kanslia asetti 10.1.2020 ohjausryhmän valmistelemaan meripolitiikan toimenpideohjelman laatimista ja koordinoimaan kansallista meripolitiikkaa.

Ryhmän puheenjohtajana toimi pääministerin valtiosihteeri Mikko Koskinen 18.1.2021 saakka, jonka jälkeen pääministerin valtiosihteeri Henrik Haapajärvi (valtioneuvoston kanslia) ja varapuheenjohtajana ympäristöneuvos Jussi Soramäki (valtioneuvoston kanslia). **Ohjausryhmään oli nimetty seuraavat jäsenet:** Itämeri-suurlähettiläs Helena Tuuri (ulkoministeriö), komentaja Tomi Kivenjuuri 15.8.2020 saakka, jonka jälkeen komentajakapteeni Mikko Hirvi 9.8.2021 saakka, komentajakapteeni Valtteri Viitala (sisäministeriö) 1.3.2022 alkaen, vanhempi osastoesiupseeri Ville Suominen 10.11.2020 saakka, jonka jälkeen vanhempi osastoesiupseeri Toni Joutsia 22.3.2022 saakka, jonka jälkeen vanhempi osastoesiupseeri Matti Sirkkola (puolustusministeriö), budjettineuvos Armi Liinamaa (valtiovarainministeriö), opetusneuvos Tarmo Mykkänen (opetus- ja kulttuuriministeriö) 1.12.2021 saakka, neuvotteleva virkamies Heikki Lehtinen (maa- ja metsätalousministeriö), neuvotteleva virkamies Eero Hokkanen (liikenne- ja viestintäministeriö), johtava asiantuntija Anita Silanterä (työ- ja elinkeinoministeriö) ja lainsäädäntöneuvos Sara Viljanen (ympäristöministeriö).

Ohjausryhmään oli nimetty seuraavat varajäsenet: lainsäädäntöneuvos Virpi Laukkanen 16.11.2020 saakka, jonka jälkeen lainsäädäntöneuvos Tiina Ranne (ulkoministeriö), apulaisosastopäällikkö Juha Vuolle (sisäministeriö), vanhempi osastoesiupseeri Toni Joutsia 10.11.2020 saakka, jonka jälkeen vanhempi osastoesiupseeri Matti Sirkkola 22.3.2022 saakka, jonka jälkeen erityisasiantuntija Pasi Pajunen (puolustusministeriö), budjettineuvos Kati Jussila (valtiovarainministeriö), neuvotteleva virkamies Timo Halonen (maa- ja metsätalousministeriö), suunnittelija Ville Rinkineva 10.8.2020 saakka, jonka jälkeen neuvotteleva virkamies Niina Honkasalo (liikenne- ja viestintäministeriö), neuvotteleva virkamies Natalia Härkin (työ- ja elinkeinoministeriö) ja erityisasiantuntija Vilja Klemola (ympäristöministeriö) 30.9.2020 saakka.

Sihteereinä toimivat ympäristöneuvos Jussi Soramäki (valtioneuvoston kanslia), projekti-suunnittelija Heikki Kontro 10.11.2020 saakka, jonka jälkeen projektisuunnittelija Emma Borg (valtioneuvoston kanslia) 14.3.2022 saakka.

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI
PL 23, 00023 VALTIONEUVESTO
valtioneuvosto.fi
julkaisut.valtioneuvosto.fi

ISBN: 978-952-383-910-6 PDF
ISSN: 2490-0966 PDF